

ZA 19 NOV

foto: Andy Staples

VOCES8

ENCHANTED ISLE

SPOT/DER AA-KERK

20.15 UUR / SPOTGRONINGEN.NL

20.15 uur:
aanvang concert

21.10 uur:
pauze

21.30 uur:
aanvang deel 2

22.10 uur:
einde concert

VOCES8

Andrea Haines
sopraan

Molly Noon
sopraan

Kate Jeffries-Harris
alt

Barnaby Smith
**countertenor en
artistiek leider**

Blake Morgan
tenor

Euan Williamson
tenor

Christopher Moore
bariton

Jonathan Pacey
bas

PROGRAMMA

William Byrd (ca. 1540-1623)
Sing Joyfully

Thomas Tallis (ca. 1505-1585)
O nata lux

Jean Sibelius (1865-1957)
Be Still My Soul

Jake Runestad (1986)
Let My Love Be Heard

Roxanna Panufnik (1968)
Love Endureth

Orlando Gibbons (1583-1625)
Drop, drop, Slow Tears

Arvo Pärt (1935)
The Deer's Cry

Edward Elgar (1857-1934)
Lux aeterna

Pauze

Benjamin Britten (1913-1976)
Hymn to St Cecilia

Thomas Weelkes (1576-1623)
As Vesta was from Latmos hill descending

Orlando di Lasso (1532-1594)
Dessus le marché d'Arras

Van Morrison (1945)
Moondance (arr. Alexander L'Estrange, 1974)

Traditional
Danny Boy (arr. Joshua Pacey, 1995)

Kate Rusby (1973)
Underneath the Stars (arr. Jim Clements, 1983)

Dougie MacLean (1954)
Caledonia (arr. Blake Morgan)

Het Britse vocaal ensemble VOCES8, opgericht in 2005, heeft tot doel mensen te inspireren door middel van muziek en wil het plezier van zingen delen. Internationale tournees voerden het ensemble naar belangrijke concertzalen in vrijwel alle werelddelen, van Parijs tot Tokio en van Singapore tot Mexico. Dit seizoen geeft VOCES8 meer dan honderd concerten in het Verenigd Koninkrijk, in vele Europese landen, Israël en de Verenigde Staten. Het merendeel van het repertoire is a cappella, maar het ensemble treedt ook op met vooraanstaande instrumentalisten, orkesten en solisten. Muziekeducatie vormt een belangrijk element van de activiteiten van het ensemble. Via de VOCES8 Foundation worden met het initiatief 'Music Education For All' tot 40.000 mensen per jaar bereikt. De covid-pandemie gaf de aanzet tot het online koorprogramma 'VOCES8 Digital Academy'. Ook organiseerde VOCES8 vijf digitale festivals 'LIVE From London'. In dat kader zijn er zeventig concerten uitgezonden, waarvoor 150.000 kaarten zijn verkocht in meer dan 75 landen.

VOCES8 is een Decca Classics-artiest en brengt ook cd's uit op het eigen label VOCES8 Records. De meest recente cd van het ensemble, *The Lost Birds*, is een eerbetoon aan de Britse componist Ralph Vaughan Williams, die dit jaar 150 jaar geleden werd geboren.

VOCES8 werkt samen met Roxanna Panufnik als 'composer-in-residence' en met Jim Clements als 'arranger-in-residence'. Als ambassadeurs voor Edition Peters publiceert VOCES8 educatief materiaal en een steeds groeiend aantal uitgaven van bladmuziek.
www.voces8.com | www.voces8.foundation

TOELICHTING

Het geheim van de Britse tongval
“Oude verhalen vertellen en (volks) liederen zingen. Daardoor moet ik altijd denken aan waar ik vandaan kom.” Dat zei de Schotse folkzanger Dougie MacLean ooit. Het werd het motto voor de cd *Enchanted Isle* die het Britse ensemble VOCES8 in 2019 uitbracht, een meditatieve klanktrip langs de groene heuvels, woeste hoogten en wilde kusten van Engeland, Schotland en Ierland in traditionele volksliedjes, nieuwe folksongs, oude hymnen en meesterwerken van Engelse componisten uit heden en verleden. Dit concertprogramma, met grotendeels ander repertoire, weerspiegelt hetzelfde idee: een klankweergave van het land en haar inwoners. Met Orlando di Lasso, Arvo Pärt, Jean Sibelius en Jake Runestad staat er ook een Franco-Vlaamse, Estse, Finse en Amerikaanse componist tussen. Dat zegt iets over de invloed van Engelse componisten door de eeuwen heen en over de wereldwijde verspreiding van Engelse poëzie. Ook werpt juist de aanwezigheid van werk van Pärt, Sibelius, Lasso en Runestad de vraag op of en in hoeverre muziek, en in dit geval vocale muziek, door de eeuwen heen een typisch Engelse klank heeft ontwikkeld, een klank die het landschap en de mentaliteit van de inwoners weerspiegelt.

Typisch Engels

De vraag of Engelse muziek naar Engeland klinkt zal iedereen

ongetwijfeld volmondig bevestigend beantwoorden. Vanaf laatmiddeleeuwse componisten als John Dunstaple en Leonel Power heeft de muziek van de Britse eilanden eigen karakteristieken die zich voortzetten in het werk van William Byrd, Thomas Tallis, Orlando Gibbons en Thomas Weelkes, om enkele renaissancecomponisten te noemen die in dit programma de revue passeren. Ook latere componisten als Edward Elgar en Benjamin Britten kunnen getuige hun werk alleen maar Brits bloed hebben. De vraag waar hem dat in zit, is ongetwijfeld lastiger te beantwoorden, maar een aantal elementen valt zeker op. Zonder teveel in musicologische details te treden, kunnen we een van de belangrijkste kenmerken al vinden bij de oudste bekende Engelse componisten. In de late veertiende en vroege vijftiende eeuw propageerde John Dunstaple een lichtvoetige stijl met klankcombinaties die op het vasteland nog not done waren. Vaak bevatten wereldlijke liederen luchtige refreinen met een tekst die niet meer om het lijf had dan ‘falala’. Het is een vorm van harmonie en melodie die ongetwijfeld veel te maken heeft met de Engelse volksmuziek en die in de zestiende eeuw vooral de wereldlijke muziek in Europa beïnvloedde. Een voorbeeld daarvan is het wereldlijke *Dessus le marché d’Arras* van Orlando di Lasso, de componist die vooral bekend werd vanwege zijn even mooie als complexe religieuze composities. Niet alleen klinken in dit miniatuurtje echo’s van het

falala-refrein, ook is de tekst over de Spanjaard die een jong meisje wil betalen vol 'keurige' toespelingen op 'verboden' geneugten des levens waar de Engelsen destijds al patent op hadden.

Singer-songwriters

De belangrijkste inspiratiebron was toen al, en is nog steeds, de springlevende Engelse, Ierse en Schotse volksmuziek. Het feit dat een traditional als Danny Boy door elke Brit meegezongen kan worden is veelzeggend. Dat geldt ook voor het feit dat folkzangers als Kate Rusby en Dougie MacLean het met hun songs schoppen tot prachtige meerstemmige bewerkingen voor 'klassieke' vocale ensembles als VOCES8. Ook een jazzy popsong als Moondance van de Noord-Ierse zanger Van Morrison bevat vele sporen van aloude volksmuziek. Dat blijkt vooral als zo'n song vertaald wordt naar een meerstemmige vocale a cappella-zetting. Voor wie het horen wil liggen dan opeens anthems als Sing Joyfully van William Byrd en O nata lux van Thomas Tallis en een hymne als Drop, drop, Slow Tears van Orlando Gibbons dicht bij de wereld van de Britse singer-songwriters. Een wereld waar ook de hedendaagse Engelse componiste met Pools-Joodse wortels Roxanne Panufnik haar inspiratie vandaan haalt, getuige het even hedendaagse als tijdloze Love Endureth. Daarbij springen vooral de eenvoud van de melodielijnen en het heldere onderscheid tussen de verschillende stemmen in het oog. Precies dat is

wat de Engelse componisten altijd van bijvoorbeeld de Italiaanse heeft onderscheiden. Waar de Britten gaan voor de vloeiende melodie en een kloppende, comfortabele harmonie, gaat het bij de zestiende- en zeventiende-eeuwse Italiaanse componisten vooral om drama, om plotselinge stemmingswisselingen en contrast.

Hymnische melodie

Misschien vormt het werk van componisten als Arvo Pärt, Jean Sibelius en Jake Runestad om die reden geen groot contrast met de Engelse tongval. Niet alleen gebruikten ze voor de werken die vandaag klinken Engelse teksten, het gaat vooral om de eenvoud en helderheid van de emotie. Het was overigens niet Sibelius zelf die met een Engelse tekst de hymnische melodie uit zijn symfonisch gedicht Finlandia tot een meesterlijk lied maakte. De musicus David Evans vond in 1927 dat Jane L. Borthwicks Engelse vertaling van de Duitse hymne Stille, mein Wille naadloos paste op Sibelius' even krachtige als tijdloze melodie. Precies zoals componist en arrangeur John Cameron later voor Armistice Day 2016 – de dag waarop de wapenstilstand van 11 november 1918 herdacht wordt en die in het verlengde daarvan vele veteranen een eerbetoon biedt – de prachtige melodie van Edward Elgars Nimrod uit de Enigmavariaties combineerde met de tekst van het Lux aeterna, afkomstig uit de latijnse dodenmis.

Herdenken

Zo'n gebeurtenis komt niet uit de lucht vallen, want naast het streven naar eenvoud zijn de Engelsen ook erg goed in het ge- en herdenken. Zo wilde Benjamin Britten, al voordat hij op de drempel van de Tweede Wereldoorlog naar de Verenigde Staten vertrok, een hymne schrijven over de heilige Cecilia, de beschermheilige van de muziek. Niet zo gek: Britten is geboren op de naamdag van Cecilia (22 november) en hij paste met zijn Hymn to St. Cecilia in een lange Engelse traditie die teruggaat tot onder anderen Henry Purcell en Georg Friedrich Händel. Toen Britten in het voorjaar van 1942 uit heimwee terugkeerde uit de Verenigde Staten kwam het er eindelijk van. Hij baseerde zich op de Anthem for St. Cecilia's Day van de bevriende dichter W.H Auden en schreef een werk in zes delen (drie keer een gevarieerde strofe en een dito refrein). Elk facet dat zo eigen is aan Engelse muziek komt langs. Schijnbaar eenvoudige hymnische zettingen, een heldere afwisseling tussen solist en koor, een melodielijn die regelmatig de Britse volksmuziek reflecteert en overwegend modaal klinkt en een kalme syllabische benadering. Dat het resultaat ondanks het feit dat het allemaal vrij simpel en rechttoe rechtaan klinkt, toch onder de huid gaat zitten, is het ware geheim van de Britse tongval.

Paul Janssen

TEKSTEN

William Byrd *Sing Joyfully*

Sing joyfully to God our strength;
sing loud unto the God of Jacob!
Take the song, bring forth the timbrel,
the pleasant harp, and the viol.
Blow the trumpet in the new moon,
even in the time appointed,
and at our feast day.
For this is a statute for Israel,
and a law of the God of Jacob.

Psalm 81: 1-4

Thomas Tallis *O nata lux*

O nata lux de lumine,
lesu redemptor saeculi,
Dignare clemens supplicum
laudes precesque sumere.

Qui carne quondam contegi
dignatus es pro perditis
Nos membra confer effici
Tui beati corporis.

*O Licht geboren uit Licht,
Jezus, verlosser van de wereld,
vervaardig u de lofzangen en de
gebeden
van uw smekelingen te aanvaarden.*

*Gij, die u eens hebt vervaardigd met
vlees te worden bekleed
terwille van hen die verloren waren,
geef dat wij ledematen mogen worden
van uw zalig lichaam.*

Jean Sibelius
Be Still My Soul

Be still, my soul: the Lord is on your side.
Bear patiently the cross of grief or pain.
Leave to your God to order and provide;
In every change, He faithful will remain.
Be still, my soul: your best, your heavenly Friend
Through thorny ways leads to a joyful end.

tekst: Catharina von Schlegel (1697- na 1768)
vertaald door: Jane L. Borthwick (1813-1897)

Jake Runestad
Let My Love Be Heard

Angels, where you soar
Up to God's own light,
Take my own lost bird
On your hearts tonight;
And as grief once more
Mounts to heaven and sings,
Let my love be heard
Whispering in your wings.

A Prayer
door Alfred Noyes (1880-1958)

Roxanna Panufnik
Love Endureth

Praise the Lord, for he is good: for His steadfast love endureth for ever.
Praise ye the God of gods: for His steadfast love endureth for ever.
Praise ye the Lord of lords: for His steadfast love endureth for ever.

Who alone doth great wonders: for His steadfast love endureth for ever.
Who made the heavens in understanding: for His steadfast love endureth for ever.
Who established the earth above the waters: for His steadfast love endureth for ever.
Who made the great lights: for His steadfast love endureth for ever.
The sun to rule over the day: for His steadfast love endureth for ever.
The moon and the stars to rule the night: for His steadfast love endureth for ever.

Ki L'olam chasdo, Ki L'olam chasdo ('For forever His mercy')

Who smote Egypt with their firstborn:
Who brought Israel from among them:
With a mighty hand and a stretched out arm:
Who divided the Red Sea into parts:
And brought out Israel through the midst thereof:
And overthrew Pharaoh and his host in the Red Sea:

Praise the Lord, for he is good: for His steadfast love endureth for ever.
Praise ye the God of gods: for His steadfast love endureth for ever.
Praise ye the Lord of lords: for His steadfast love endureth for ever.

Give glory to the God of heaven: for His steadfast love endureth for ever.
Give glory to the Lord of lords: for His steadfast love endureth for ever.

Orlando Gibbons

Drop, drop, Slow Tears

Drop, drop, slow tears,
And bathe those beauteous feet
Which brought from Heaven
The news and Prince of Peace:

Cease not, wet eyes,
His mercy to entreat;
To cry for vengeance
Sin doth never cease.

In your deep floods
Drown all my faults and fears;
Nor let His eye
See sin, but through my tears.

Phineas Fletcher (1582-1650)

Arvo Part

The Deer's Cry

Christ with me, Christ before me, Christ behind me,
Christ in me, Christ beneath me, Christ above me,
Christ on my right, Christ on my left,
Christ when I lie down, Christ when I sit down,
Christ in me, Christ when I arise,
Christ in the heart of everyone who thinks of me,
Christ in the mouth of everyone who speaks of me,
Christ in every eye that sees me,
Christ in every ear that hears me.
Christ with me.

Edward Elgar
Lux aeterna

Lux aeterna luceat eis, Domine,
cum sanctis tuis in aeternum, quia pius es.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

*Laat het eeuwige licht op hen schijnen, Heer
voor eeuwig bij uw heiligen, omdat Gij liefdevol zijt.
Schenk hun eeuwige rust, Heer,
en laat het eeuwig licht op hen schijnen.*

Communio uit de Latijnse liturgie voor de dodenmis

Benjamin Britten
Hymn to St Cecilia

In a garden shady this holy lady
With reverent cadence and subtle psalm,
Like a black swan as death came on
Poured forth her song in perfect calm:
And by ocean's margin this innocent virgin
Constructed an organ to enlarge her prayer,
And notes tremendous from her great engine
Thundered out on the Roman air.

Blonde Aphrodite rose up excited,
Moved to delight by the melody,
White as an orchid she rode quite naked
In an oyster shell on top of the sea;
At sounds so entrancing the angels dancing
Came out of their trance into time again,
And around the wicked in Hell's abysses
The huge flame flickered and eased their pain.

Blessed Cecilia, appear in visions
To all musicians, appear and inspire:
Translated Daughter, come down and startle
Composing mortals with immortal fire.

II

I cannot grow;
I have no shadow
To run away from,
I only play.

I cannot err;
There is no creature
Whom I belong to,
Whom I could wrong.

I am defeat
When it knows it
Can now do nothing
By suffering.

All you lived through,
Dancing because you
No longer need it
For any deed.

I shall never be
Different. Love me.

Blessed Cecilia, appear in visions
To all musicians, appear and inspire:
Translated Daughter, come down and startle
Composing mortals with immortal fire.

III

O ear whose creatures cannot wish to fall,
O calm of spaces unafraid of weight,
Where Sorrow is herself, forgetting all
The gaucheness of her adolescent state,
Where Hope within the altogether strange
From every outworn image is released,
And Dread born whole and normal like a beast
Into a world of truths that never change:
Restore our fallen day; O re-arrange.

O dear white children casual as birds,
Playing among the ruined languages,
So small beside their large confusing words,
So gay against the greater silences
Of dreadful things you did: O hang the head,
Impetuous child with the tremendous brain,
O weep, child, weep, O weep away the stain,
Lost innocence who wished your lover dead,
Weep for the lives your wishes never led.

O cry created as the bow of sin
Is drawn across our trembling violin.

O weep, child, weep, O weep away the stain.

O law drummed out by hearts against the still
Long winter of our intellectual will.

That what has been may never be again.

O flute that throbs with the thanksgiving breath
Of convalescents on the shores of death.

O bless the freedom that you never chose.

O trumpets that unguarded children blow
About the fortress of their inner foe.

O wear your tribulation like a rose.

Blessed Cecilia, appear in visions
To all musicians, appear and inspire:
Translated Daughter, come down and startle
Composing mortals with immortal fire.

tekst: W.H. Auden (1907-1973)

Thomas Weelkes***As Vesta was from Latmos hill descending***

As Vesta was from Latmos hill descending,
She spied a maiden queen the same ascending,
Attended on by all the shepherds swain,
To whom Diana's darlings came running down amain,
First two by two, then three by three together,
Leaving their goddess all alone, hasted thither;
And mingling with the shepherds of her train,
With mirthful tunes her presence entertain.

Then sang the shepherds and nymphs of Diana,
Long live fair Oriana.

Orlando di Lasso***Dessus le marché d'Arras***

Dessus le marché d'Arras,
mire li, mire la bon bas,
je trouvais un espagnard.
Sentin, senta, sur la bon bas,
mire li, mire la bon bille,
mire li, mire la bon bas.

Il m'a dit: "Fille écoute",
mire li, mire la bon bas,
"De l'argent on vous don'ra."
Sentin, senta, sur la bon bas,
mire li, mire la bon bille,
mire li, mire la bon bas.

Op de markt van Arras,
falderie falderom,
ontmoette ik een Spanjaard.
Hela, hola, falderarom,
falderie, falderaldera,
falderie, falderom.

Hij zei tegen mij: "Luister, meisje",
falderie falderom,
"Ik zal je geld geven."
Hela, hola, falderarom,
falderie, falderaldera,
falderie, falderom.

Van Morrison

Moondance

arrangement: Alexander L'Estrange (1974)

Well, it's a marvellous night for a moondance
With the stars up above in your eyes
A fantabulous night to make romance
'Neath the cover of October skies

And all the leaves on the trees are falling
To the sound of the breezes that blow
You know I'm tryin' to please to the calling
Of your heartstrings that play soft and low

You know the night's magic seems to whisper and hush
You know the soft moonlight seems to shine in your blush
Can I just have one more moondance with you, my love?
Can I just make some more romance with a-you, my love?

Well, I wanna make love to you tonight
I can't wait 'til the mornin' has come
You know, I know now the time is just right
And straight into my arms you will run

And when you come, my heart will be waiting
To make sure that you're never alone
There and then all my dreams will come true, dear
There and then I will make you my own

And every time I touch you, you just tremble inside
And I know how much you want me, that you can't hide
Can I just have one more moondance with you, my love?
Can I just make some more romance with a-you, my love?

Traditional

Danny Boy

arrangement: Joshua Pacey (1995)

Oh, Danny boy, the pipes, the pipes are calling
From glen to glen, and down the mountain side.
The summer's gone, and all the roses falling,
It's you, It's you must go and I must bide.
But come ye back when summer's in the meadow,
Or when the valley's hushed and white with snow,
It's I'll be there in sunshine or in shadow,
Oh, Danny boy, Oh Danny boy, I love you so!

But when ye come, and all the flowers are dying,
If I am dead, as dead I well may be,
Ye'll come and find the place where I am lying,
And kneel and say an Avé there for me.
And I shall hear, though soft you tread above me,
And all my grave will warmer, sweeter be,
For you will bend
and tell me that you love me,
And I shall sleep in peace until you come to me!

Kate Rusby

Underneath the Stars

arrangement: Jim Clements (1983)

Underneath the stars I'll meet you
Underneath the stars I'll greet you
There beneath the stars I'll leave you
Before you go of your own free will
Go gently

Underneath the stars you met me
Underneath the stars you left me
I wonder if the stars regret me
They come and go of their own free will
Go gently

Here beneath the stars I'm mending
I'm here beneath the stars not ending
Why on earth am I pretending?

I'm here again, the stars befriending
They come and go
of their own free will
Go gently
Go gently

Underneath the stars you met me
And here beneath the stars you left
me
I wonder if the stars regret me
I'm sure they'd like me
if they only met me
They come and go of their own free will
Go gently
Go gently

Dougie MacLean

Caledonia

arrangement: Blake Morgan

I don't know if you can see the changes that have come over me
In these last few days I've been afraid that I might drift away
So I've been telling old stories, singing songs
That make me think about where I came from
And that's the reasons why I seem so far away today

Oh and let me tell you that I love you
That I think about you all the time
Caledonia you're calling me and now I'm going home
For if I should become a stranger
You know that it would make me more than sad
Caledonia's been everything I've ever had

Oh and I have moved and I've kept on moving
Proved the points that I needed proving
Lost the friends that I needed losing, found others on the way
Oh and I have tried and kept on trying
Stolen dreams, yes there's no denying
I have travelled hard with conscience flying somewhere with the wind

Oh and let me tell you that I love you
That I think about you all the time
Caledonia you're calling me and now I'm going home
For if I should become a stranger
You know that it would make me more than sad
Caledonia's been everything I've ever had

Now I'm sitting here before the fire, the empty room, the forest choir
The flames that couldn't get any higher
Well they've withered, now they've gone
But I'm steady thinking
My way is clear and I know what I will do tomorrow
When the hands have shaken and the kisses flow, well I will disappear

Oh and let me tell you that I love you
That I think about you all the time
Caledonia you're calling me and now I'm going home
For if I should become a stranger
You know that it would make me more than sad
Caledonia's been everything I've ever had